

CLAUS

SPICILEGIUM

BX1757
C5
v. 1
1768

008419

EX LIBRIS
HEMETHERII VALVERDE TELLEZ
Episcopi Leonensis

1080016013

SPICILEGIUM
UNIVERSITATIS
SACRO-PROFANUM
IN TRES PARTES

E
HEN

SPICILEGIUM
UNIVERSALE
SACRO-PROFANUM
IN TRES PARTES
DIVISUM.

SPICILEGIUM
UNIVERSALE
SACRO-PROFANUM
IN TRES PARTES
DIVISUM

R. D.

JOSEPHI IGNATII CLAUS

SS. Th. Licent. Canonici August. &c.

SPICILEGIUM

UNIVERSALE

SACRO-PROFANUM

IN X LIBROS DISPARTITUM.

PARS PRIMA

CONTINENS

QUINQUE PRIORES LIBROS

DE DEO, DE CHRISTO DOMINO, DE B. DEI MATRE,
DE SS. CALITIBUS, ET DE STATIBUS HOMINUM.

Capilla Alfonsina
Biblioteca Universitaria

VENETIIS,

Apud NICOLAUM PEZZANA.

MDGCLXVIII.

SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

Bx 1757

C5

V.1

1768

UNIVERSALE
 SACRO-PROFANUM
 IN X LIBROS DISPARTITUM
 PARS PRIM A
 QUINTOR PRIORIS LIBROS
 DE DEO, DE CHRISTO DOMINO, DE R. DEI MATRE,
 DE SS. GASTRIBUS, ET DE STATIBUS HOMINUM

Capitulum Universitatis
 Capitulo Universitatis

FONDO EMETERIO
 VALVERDE Y TELLEZ

1768

PRÆFATIO AD LECTOREM

DE

USU HUIUS LIBRI.

Actenus aspirante Divina gratia in SPICILEGIO CON-
 CLONATORIO spicas & manipulos, id est, Conceptus
 prædicabiles pro Dominicis & Festis per annum, ad extir-
 panda populi vitia, & implantandas virtutes, plus minus
 millenos, quadripartito volumine, tibi, Amice Lector, sub-
 ministravi: jam, cum placuisse laborem, atque ad Dei glo-
 riam & animarum salutem profuisse, haud inaniter sperem; parum aut
 nihil me fecisse arbitrarer, nisi & agrum (ut allegoriam Spicilegii pro-
 sequar) fundumque ipsum, ex quo amplissima seges, uberrima messe
 collecta est, tuis usibus consignarem. Et ecce! fundus hic præfens est
 SPICILEGIUM UNIVERSALE SACRO-PROFANUM,
 ex quo Sermones id genus sacri non tot extracti sunt, quin extrahen-
 di incomparabiliter plures supererint.

Loquor apertius! Notata hæc sunt, seu adversaria domestica, quotidia-
 na industria ex præstantissimis Auctoribus, per quadraginta & amplius an-
 nos excerpta, quorum adminiculo, si notitiam operis tibi comparaveris, at-
 que inventis, quibus facile est addere, & tuam operam conjungere de-
 creveris, sermones, discursusque eruditissimos, ac utilissimos sine nume-
 ro, levi, ut ita dicam, brachio extrahere, formareque poteris.

Dixi: Si Notitiam operis tibi comparare decreveris! hanc autem noti-
 tiam paucis cape. Libuit illud ad grande memorie adjumentum in Decem
 Libros discriminare, quorum primus *De Deo*, Divinisque perfectio-
 nibus ac Beneficiis Homini collatis, secundus *De Christo Domino*, ejusque
 vita, Passione & morte, tertius *De Beatissima Dei Matre*, & ejus præroga-
 tivis ac excellentiis, quartus *De Sanctis* in celo, & in Terra, quintus *De*
Homine, & statibus hominum tam sacris, quam profanis, sextus *De Vir-*
tutibus tam Theologicis quam Cardinalibus, earumque filiabus, septimus
De Peccatis in genere, & in specie, eorumque malignis effectibus, octa-
 vus *De Sacramentis*, nonus *De rebus sacris* quæ hominem ad vitam probitatem
 excitant, uti sunt quatuor extrema, denique decimus *De Profanis*, id est,
 de mundo elementari, ipsique elementis, eorumque phaenomenis subtilissime
 agit. Quæ omnia tribus his versiculis, quos memori mente servare utique
 perspicile poteris, compendiose constringuntur. Attende, sic sonant:

Primo Deus, dein Christus erit, cum Virgine Matre
 Cælicolas, Homo, Virtutem, Peccata sequuntur,
 Tunc Sacramenta dabis, Res Sacras necte Profanis.

En, compendium, clavemque totius operis! quamdiu tres hos versiculos
 memoria retinebis, Iliadem in nuce circumferes! Ponamus ergo, quod
 de Deo, rebusque cælestibus discurrere constitueris, & ecce! ad primum:
 cum de virtutibus & vitis fermocinandum, ad secundum: cum de Sa-
 cramentis, & Rebus sacris perorandum, ad tertium verum tibi recur-
 renterum erit; invenies ibi materiam scopo tuo convenientem, omni tpe
 uberiorum.

Mira-

008410

Miraris forsitan audaciam calami, dicisque, quid hoc scriptio- nis gene- re novi nobis obtruditur? nonne hoc saeculo docto passim extant pra- clara opera ab Eruditissimis Scriptoribus exarata, quae sub titulo Biblio- thecae, Repertorii, aut Thesauri universalis, locos id genus communes pro usu, & utilitate Concionatorum uberissime complectuntur? Veneror insignia opera, palamque profiteor, nil novi affero quoad *Sustantiam*, sed quoad *Modum*, quia ut certo mihi persuadeo, hic Scriptio- nis ordo, in hanc paulo ante descriptam decadem divisus, ita subservire videtur memoriae, ut eruditiones, quae quaeruntur, promptiori facilitate in hoc opere, non jam quoad unicum verbulum, sed quoad integras propositio- nes scopo quaerentis accommodatas inveniuntur. Loquamur praecise, & pro exemplo sumamus titulum, *Amor*, & clarius res patebit.

Hoc Vocabulum, quod in alphabetico ad primam Litteram repositum reperis, non uniformem habet significationem; alius est enim Amor Dei erga hominem: alius Amor hominis erga Deum: alius Amor impudicus: alius Amor honestus: non erit absque proluxa foliorum volutatio- ne, consequenter non absque difficultate, ut in hac vocula, ad finem a te intentum, inter nigrum & album, inter malum & bonum dicer- nas: hac autem, quam praeculis habes, scribendi methodus, jam dis- tinctam in varias significationes tibi suggerit materiam; Amor enim Dei erga hominem pertinet ad Librum I. de Deo: Amor hominis erga Deum ad Librum VI. de Virtute Caritatis; Amor lascivus ad Librum VII. de Peccato Luxuriae, & sic deinceps: ubi non jam nudum voca- bulum *Amor*, sed in amoris laudem, aut vituperium, integras cum sub- jecto & praedicato propositiones, intentioni tuae conformes reperies. Ver- bi gratia, de primo leges, quanta amor Dei Beneficia homini, Creatio- nis, Conservationis, Redemptionis, aliaque exhibuerit. De secundo, quomodo Amor hominis erga Deum terrena despiciere, caelestia deside- rare, & voluntati Divinae se conformare debeat. De tertio, quam tur- piter deformet animam, quam raro serio emendetur, quam graviter a Deo puniatur, & quae sunt similia, quibus omnibus fustissimae probatio- nes ex Scriptura, ex Sanctis Patribus, & ex ratione adiunguntur. Eni- majorem hic, quam laudo, claritatem.

Propterea duplex tibi monitum inculcatum volo: Primum est, ut bene discernas significationem, quae sub uno saepe vocabulo duplex aut tri- plex delitescit, & ideo ad duplicem aut triplicem fontem referri potest. Paradigma capiamus in verbo *Mundus*; potest enim Mundus considerari *materialiter*, in quantum una cum carne & daemone inimicus est virtutis: & *Physice*, in quantum est ingens, & admirabile artificium Divini Crea- toris: Sub prima ratione describitur in Libro IX. de *rebus Sacris*, ubi agit- ur de vanitate, de falsitate honoris, amicitiae, voluptatis, prosperitatis, sapientiae Mundi, & quidquid facit ad illius contemptum. Sub altera ra- tione explicatur in Libro X. de *Profanis*, ubi de Mundo terraqueo, de regnis & provinciis, de elementis, eorumque moribus, & operationibus fustissima fit descriptio. Alterum monitum, quod tibi commendatum cupio, illud est, ut bene agnoscere studeas, quae inter se, sive per se, sive per accidens connexa sunt, juxta Versiculum: *Effectus causae, causas effecti- bus auge!* quamquam enim causa & effectus toto saepe genere inter se differant, tamen propter connexionem, aut relationem, quam inter se habent, ad eundem locum communem reducuntur: Sic Iustitia Dei in primo

primo Libro inter Perfectiones Divinas refertur, illi tamen Plague uni- versales, uti fames, sterilitas, pestis, terrae motus, excidia urbium, alia- quae Iustitiae punientis supplicia adiunguntur. Sic ad veritates pertinent ad patientiam tanquam Materia, sic divitiae ad avaritiam, & quae sunt si- milia. Sic Status Militaris Libro quinto de Statibus hominum Profanis describitur, illi tamen bella, strages, rebelliones, stragemata, aliaque Militaris status operationes adiunguntur, id quod maxime attendendum in Libro Decimo de Profanis, ubi de Solis, Lunae, & siderum influxu, de virtute elementorum, de natura & qualitatibus animalium, volati- lium, terrestrium, & aquaticorum proluxa fit descriptio.

Quod si his instructionibus nihil proficientibus, tua tamen indagandi industria diu deludatur, tandem recurre ad Indicem rerum & verborum, in calce operis ordine alphabetico annexum, tamdiu tibi profuturum, donec frequentiori recurru & experientia accuratorem operis notitiam tibi comparaveris.

Denique, cum Auctores, e quorum Scriptis eruditissimis totum hoc Opus industrie excerptum est, in decursu omnium decem Librorum, una, eaque initiali plerumque littera citantur, ad usum operis tibi sub- serviat subsequens

CLAVIS

AD CITATIONES AUCTORUM.

- A. Angeli Pacciuchellii in Jonam Tomi III.
- B. Barzæ Missionale, seu Excitatoris Christiani Tomi II.
- C. Cornelii a Lapide Commentaria in Scripturam Sacram Tomi X.
- D. Discursus Curiosus P. Stephani Menochii, Partes XII.
- E. Exemplorum Speculum Magnum P. Joannis Majoris S. J.
- F. Foresti Historia Cosmographica Tomi VI.
- G. Guilielmi Peraldi Virutum & Vitorum Exempla.
- H. Homiliae Marianaë seu Sermones Tricelmales Friderici Forneri: Item P. Henrici Scherer S. J. Atlas Marianus.
- J. Joannis Nycii Erithraei Exempla Virutum & Vitorum.
- L. Laurentii Surii Commentarius Rerum in orbe gestarum ab anno 1500. in annum 1574.
- M. Michaelis a Calvo Assumpta Evangelica per Quadragesimam.
- N. Nadañ S. J. Annus Caelestis, seu vitæ Sanctorum ad singulos dies.
- O. Oeconomia Mirabilis Mundi P. Joannis Zahn Ord. Praemonst.
- P. P. Pauli Segneri S. J. Homo Christianus Partes II. Item Manna animæ.
- R. Rossignolii S. J. Miracula Sanctorum Tomi III.
- S. Speranza, Scripturae Selectæ. Item de Passione Domini.
- T. Tobiae Lohner S. J. Bibliotheca Tomi Tertii Appendix Historiarum.
- VV. VVeberi Ars discurrendi ad centum fontes reducta.

Hi omnes Auctores, numero plurimi, eruditione praestantissimi, eo- rumque doctrinae, lucubrationes, & commentaria ascetica, nec non plu- rimum aliorum, qui in hoc catalogo nominatim non recensentur, scripta in tuam, amice Lector, toriusque posteritatis emolumentum, in hac notandi loculamenta, immensa cum farragine recondita sunt, una cum eruditionibus, ex auditu quotidiano, lectione, discursibus, concioni- bus, studioque privato collectis, ut ad Dei gloriam, ad animarum salu- tem,

tem, ad virtutis incrementum, ad vitiatorum exterminium conducant. Quomodo conducere poterunt, inquis, cum citatos Auctorum codices ad manus non habeamus? Ne quæso propterea hunc Librum despicias; ipsa enim notandi methodus tam jevana, succinctaque non est, ut non Orator, vel mediocriter doctus, propositiones, lemmata, textus, excerptaque omnia, accedente Rhetorica amplificatione, etiam sine citati Auctoris subfido, in rem suam convertere facile possit. Cape experimentum tui ipsius, utere, frueri, & Deum pro me ora, qui vicissim tui ad Aras memor ero.

AUCTOR LIBRI.

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova.

AVendo veduto per la Fede di Revisione, ed Approvazione del P.E. Filippo Rosa Lanzi Inquisitor General del Santo Officio di Venezia, nel Libro intitolato: *Spicilegium Universale Sacro-profanum* &c. Autore R. D. *Giuseppe Ignazio Claus* &c. non v'esser cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per Attestato del Segretario Nostro, niente contro Principi, e buoni costumi, concediamo Licenza a Niccolò Pezzana, che possi essere stampato, osservando gli ordini in materia di Stampe, e presentando le solite Copie alle Pubbliche Librarie di Venezia, & di Padova.

Dat. li 2. Marzo 1766.

† Angelo Contarini Proc. Rifor.

† Andrea Tron Kav. Rifor.

† Girolamo Grimani Rifor.

Registrato in Libro a Carte 269, al Num. 1677.

Davidde Marchesini Segr.

L I.

LIBER PRIMUS DE DEO

E T

ATTRIBUTIS DEI.

CARITAS DEI ERGA HOMINEM.
BENEFICENTIA, SEU BENEFICIA DEI.
Beneficium Creationis.
Beneficium Conservationis.
Beneficium Redemptionis.
Beneficium Vocationis ad fidem.
Beneficium Preservationis a peccatis.
Beneficium Justificationis.
Beneficium Preservationis ab inferno.
Beneficium Preservationis a periculo corporis.
JUDICIA DEI.
JUSTITIA DEI.
Pena Justitiae punientis.
Pena universales.
Sterilitas terre.
Fames.
Terre motus.

Pesilentia.
Bellum. Gades cruenta.
Grandines.
Loenhe.
Formice.
Excidia urbium.
Persecutiones Ecclesie.
MISERICORDIA DEI.
Gratia sanctificans.
Gratia actualis.
Gratia finalis.
Inspirationes Dei.
Visitationes caelestes, & deliniae montis.
PREDESTINATIO DEI.
OMNIPOTENTIA DEI.
PRESENTIA DEI.
PROVIDENTIA DEI.
VOCATIO DEI.

DEUS.

I. Quis, qualis, & quantus sit.

Ristoteles ait: Quod in
navi est gubernator, in
curru auriga, in choro
prioretor, in civitate
Rex, in exercitu Imperator:
hoc idem in mundo est Deus,
nisi quod in illis principatus est laboriosus, perturbatus & anxius, in Deo vero est facilis, ordinatus & tranquillus &c. C. In c. I.
B. Claus Speil. univers. Pars I.

Gen. v. 1. fol. 34. col. 2. & seq. S. August. ait: Inestimabilis, ineffabilis, incomprehensibilis: si quæras magnitudinem, major est, si pulchritudinem, pulchrior, si dulcedinem, dulcior, splendidior, justior, fortior &c. Quidquid pulchrum, quidquid magnum, quidquid bonum est, ab illa infinita pulchritudine, immensitate, & bonitate est, Deus enim eminentissime in se continet omnia &c. S. punct. 120. fol. 375.
Deus in se continet oceanum, & plenitudinem entis, puta omne esse, omne
A vicy.